

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 2005 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego

Na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków

przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 70, poz. 410, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. 1. Policjant może stosować środki przymusu bezpośredniego z zachowaniem zasad

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 113, poz. 984, Nr 115, poz. 996, Nr 176, poz. 1457 i Nr 200, poz. 1688, z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609, Nr 192, poz. 1873 i Nr 210, poz. 2036, z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, Nr 179, poz. 1842, Nr 210, poz. 2135, Nr 273, poz. 2703 i Nr 277, poz. 2742 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 70.

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 58, z 2000 r. Nr 16, poz. 206, z 2002 r. Nr 196, poz. 1657 oraz z 2003 r. Nr 175, poz. 1694.

- określonych w art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.
2. Środki przymusu bezpośredniego mogą być stosowane po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do zachowania się zgodnego z prawem oraz uprzedzeniu o użyciu środków przymusu bezpośredniego, a w przypadku pocisków niepenetracyjnych dodatkowo po uprzednim oddaniu strzału ostrzegawczego.
3. Policjant może odstąpić od wzywania osoby do zachowania się zgodnego z prawem oraz od uprzedzenia o użyciu środków przymusu bezpośredniego lub oddania strzału ostrzegawczego pociskami niepenetracyjnymi, jeżeli zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia.”;
- 2) w § 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Policjant powinien stosować środki przymusu bezpośredniego w taki sposób, aby osiągnięcie podporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom powodowało możliwie najmniejszą dolegliwość dla osoby, wobec której zastosowano środki przymusu bezpośredniego.”;
- 3) w § 3:
- a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) urządzenia techniczne w postaci kajdanek, prowadnic, kaftanów bezpieczeństwa, pasów i siatek obezwładniających, paralizatorów elektrycznych, a także kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu,”,
- b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) pałki służbowe: zwykłe, szturmowe, wielofunkcyjne i teleskopowe,”;
- 4) w § 4:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,
- b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Wobec osób, o których mowa w ust. 1, w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia lub mienia można stosować inne środki przymusu bezpośredniego w sposób określony w rozporządzeniu, jeżeli zastosowanie chwytów obezwładniających okazało się nieskuteczne dla osiągnięcia podporządkowania się poleceniom wydanym na podstawie prawa.”;
- 5) w § 6 ust. 1b i 1c oraz ust. 2 otrzymują brzmienie:
- „1b. Kajdanki zakłada się na ręce trzymane z przodu. W przypadku gdy osoba jest agresywna lub niebezpieczna, można założyć kajdanki na ręce trzymane z tyłu.
- 1c. Wobec osób tymczasowo aresztowanych lub skazanych na karę pozbawienia wolności można stosować, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, kajdanki zespolone przeznaczone do zakładania na ręce i nogi.
2. Nie stosuje się kajdanek wobec osób w wieku poniżej 17 lat, z wyjątkiem nieletnich w wieku powyżej 15 lat podejrzanych o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu.”;
- 6) w § 8:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Kaftan bezpieczeństwa, pasy lub siatkę obezwładniającą albo paralizator elektryczny stosuje się wobec osób, które swoim zachowaniem stwarzają niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia, jeżeli zastosowanie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo okazało się bezskuteczne.”,
- b) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:
- „3. Paralizator elektryczny można stosować w celu:
- 1) obezwładnienia osoby niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia niebezpiecznego narzędzia,
- 2) odparcia czynnej napaści lub pokonania czynnego oporu,
- 3) zatrzymania osoby albo udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej z powodu podejrzenia o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
- 4) przeciwdziałania niszczeniu mienia,
- 5) obezwładnienia agresywnych lub niebezpiecznych zwierząt.
4. Przy stosowaniu paralizatora elektrycznego należy zachować ostrożność, uwzględniając jego właściwości mogące stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego.”;
- 7) w § 12:
- a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej,”,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Polecenie zastosowania chemicznych środków obezwładniających, z wyjątkiem broni gazowej i ręcznych miotaczy gazowych, wydają: komendanci wojewódzcy Policji, Komendant Główny Policji lub osoby przez nich upoważnione.”;
- 8) w § 13:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Nie wolno stosować pałki służbowej wobec osób stawiających bierny opór, chyba że zastosowanie siły fizycznej okazało się bezskuteczne.”,
- b) w ust. 3 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- „2) zadawania uderzeń rękojęścią pałki służbowej,
- 3) stosowania pałki służbowej wobec osób, w stosunku do których użyto kajdanek, prowadnicy, kaftana bezpieczeństwa, pasa lub siatki obezwładniającej, albo wobec osób

obezwładnionych wskutek użycia paralizatora elektrycznego.”;

- 9) w § 15 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej.”;
- 10) w § 15b pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej.”;
- 11) § 16 i 17 otrzymują brzmienie:
- „§ 16. 1. Jeżeli wskutek zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby, policjant jest obowiązany natychmiast udzielić tej osobie pierwszej pomocy, a w razie potrzeby — spowodować podjęcie wobec niej medycznych działań ratowniczych — w rozumieniu przepisów o Państwowym Ratownictwie Medycznym.
2. Kobiecie ciężarnej, wobec której użyto środka przymusu bezpośredniego, zawsze zapewnia się pomoc lekarską.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, oraz gdy w wyniku zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć osoby albo szkoda w mieniu, policjant, po udzieleniu pierwszej pomocy oraz spowodowaniu podjęcia ratowniczych działań medycznych, jest obowiązany kolejno do:
- 1) zabezpieczenia śladów w miejscu zdarzenia i niedopuszczenia osób postronnych w to miejsce,
 - 2) ustalenia świadków zdarzenia, jeżeli jest to możliwe,
 - 3) powiadomienia o zdarzeniu dyżurnego właściwej terytorialnie komendy powiatowej (miejskiej, rejonowej) Policji oraz swojego bezpośredniego przełożonego.
- § 17. 1. Fakt zastosowania środka przymusu bezpośredniego policjant dokumentuje zapisem w notatniku służbowym.
2. W przypadkach, o których mowa w § 16, policjant składa szczegółowy pisemny raport bezpośrednio przełożonemu.
3. Raport, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać w szczególności:
- 1) stopień służbowy, imię i nazwisko policjanta,
 - 2) czas i miejsce zastosowania środka przymusu bezpośredniego,
 - 3) dane osoby, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego,
 - 4) powody i rodzaj zastosowanego środka przymusu bezpośredniego,
- 5) opis postępowania poprzedzającego zastosowanie środka przymusu bezpośredniego,
 - 6) skutki zastosowania środka przymusu bezpośredniego,
 - 7) w razie potrzeby określenie sposobu realizacji przepisów § 1 ust. 2 i 3 oraz § 16,
 - 8) inne ważne okoliczności zdarzenia,
 - 9) dane ustalonych świadków zdarzenia,
 - 10) podpis policjanta.
4. Jeżeli w wyniku użycia środka przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć człowieka, bezpośredni przełożony policjanta niezwłocznie powiadamia o tym wyższego przełożonego oraz właściwego miejscowo prokuratora rejonowego.”;
- 12) po § 17 dodaje się § 17a—17d w brzmieniu:
- „§ 17a. 1. Polecenie użycia środków przymusu bezpośredniego przez policjantów wchodzących w skład oddziału Policji wydaje komendant wojewódzki Policji, z uwzględnieniem przepisów § 12 ust. 3, § 14 ust. 2 i § 15a ust. 5. Użycie tych środków następuje na rozkaz dowódcy oddziału Policji, zwanego dalej „dowódcą”.
2. Polecenie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane, gdy zwałoka w użyciu środków przymusu bezpośredniego groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, a także niebezpieczeństwem dokonania zamachu, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.
3. Dowódca, przed wydaniem rozkazu użycia środków przymusu bezpośredniego, jest obowiązany:
- 1) wezwać do zachowania zgodnego z prawem, a zwłaszcza do porzucenia broni lub niebezpiecznych narzędzi, zaniechania bezprawnych działań lub stosowania przemocy,
 - 2) uprzedzić o użyciu środków przymusu bezpośredniego.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w sytuacji, o której mowa w ust. 2.
5. W razie niemożności nawiązania przez policjanta kontaktu z dowódcą policjant stosuje środki przymusu bezpośrednio na zasadach ogólnych.
- § 17b. 1. Przerwanie użycia środków przymusu bezpośredniego przez oddział Policji następuje na rozkaz dowódcy natychmiast po osiągnięciu zamierzonego celu.
2. Oddział Policji wycofuje się niezwłocznie po wykonaniu zadania.
3. Dowódca przed wycofaniem oddziału Policji:

- 1) zabezpiecza na miejscu zdarzenia ślady i dowody związane z użyciem środków przymusu bezpośredniego,
- 2) podejmuje inne czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów lub zniszczenia dowodów, o których mowa w pkt 1,
- 3) w miarę możliwości ustala świadków zdarzenia.

§ 17c. 1. Jeżeli wskutek użycia środków przymusu bezpośredniego przez oddział Policji nastąpiło zranienie osoby lub powstał widoczny stan zagrożenia dla życia lub zdrowia, dowódca jest obowiązany spowodować udzielenie osobie poszkodowanej pierwszej pomocy, a w razie potrzeby spowodować również podjęcie wobec niej medycznych działań ratowniczych — w rozumieniu przepisów o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Przepis § 16 ust. 2 stosuje się.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 zdanie pierwsze, oraz gdy w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć osoby albo szkoda w mieniu, dowódca niezwłocznie powiadamia o tym bezpośredniego przełożonego i właściwego miejscowo prokuratora rejonowego.

§ 17d. 1. Niezwłocznie po zakończonych działaniach dowódca jest obowiązany złożyć szczegółowy pisemny raport bezpośredniemu przełożonemu.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać w szczególności:

- 1) stopień służbowy, imię i nazwisko dowódcy,
- 2) określenie liczebności oddziału, czasu i miejsca użycia środków przymusu bezpośredniego,
- 3) powody i rodzaj użytego środka przymusu bezpośredniego ze wskazaniem trybu wydania polecenia jego użycia,
- 4) opis postępowania poprzedzającego zastosowanie środka przymusu bezpośredniego,
- 5) skutki zastosowania środka przymusu bezpośredniego,
- 6) w razie potrzeby określenie sposobu realizacji przepisów § 17a ust. 2 i § 17c,
- 7) inne ważne okoliczności zdarzenia,
- 8) dane ustalonych świadków zdarzenia,
- 9) podpis dowódcy.”;

13) § 18 otrzymuje brzmienie:

„§ 18. Kierownicy jednostek organizacyjnych Policji są obowiązani badać zasadność, warunki i sposób stosowania środków przymusu bezpośredniego przez podległych im policjantów.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*